

Boldog ember

Időpont: 1959. január 15. Hetvened vasárnap

Helyszín: Győr - Nádorváros

Oltári ige: 1Kor 1,19

Igehirdetési alapige: Máté 5,1-12.

Enekek: 295, 463.

Mikor pedig látta Jézus a sokaságot, felméne a hegyre, és amint leül vala, hozzámenének az ő tanítványai.

És megnyitván száját, tanítja vala őket, mondván:

Boldogok a lelki szegények: mert övék a mennyeknek országa.

Boldogok, akik sírnak: mert ők megvigasztaltatnak.

Boldogok a szelídek: mert ők örökségül bírják a földet.

Boldogok, akik éhezik és szomjúhozák az igazságot: mert ők megelégtetnek.

Boldogok az irgalmasok: mert ők irgalmasságot nyernek.

Boldogok, akiknek szívök tiszta: mert ők az Istent meglátják.

Boldogok a békességre igyekezők: mert ők az Isten fiainak mondatnak.

Boldogok, akik háborúságot szenvednek az igazságért: mert övék a mennyeknek országa.

Boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek én érettem.

Örüljete és örvendezzete, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben: mert így háborgatták a prófétákat is, akik előttetek voltak.

Ima: Úr Jézus Krisztus, drága Megváltónk! Templomodba jöttünk, hogy mi magunk is templommá váljunk. Könyörgünk, tedd testünket a Szentlélek templomává, hogy véred által drága áron megváltott életünk dicsérje az Atyát, aki Veled és a Szentlélekkel egyetemben él és uralkodik örökkön örökké.

Ámen.

Hetvened vasárnapja van ma. A világ még sűrítve élvezi ebben az esztendőben különösképpen rövidre szabott farsangot, mikor az egyház már – régi elnevezés szerint – böjtelőben él és számolja a napokat, melyek után majd bekövetkezik nagypéntek. Egyben azért mégis egyek, mert a világ a farsangban is a boldogságot keresi, az egyház pedig ma is a boldogságról prédikál, s a boldogságot kereső világ felé azt prédikálja:

1. Isten boldogítani akarja az embert!

Nem olyan egyszerű igazság ez, mint amilyennek látszik! Ellene mond az ember minden tapasztalata. Mert a tapasztalat azt mutatja, hogy Isten nem nagyon törekszik arra, hogy az embert boldogítsa, mert ha Isten mindenható – mint ahogyan mindenható -, miért nem oldja meg a kérdést úgy, hogy az emberek boldogok lehessenek a földön. Miért nem veszi ki életükből azokat a tényezőket, melyek boldogságukat tönkre teszik? Miért nem teszi a szegényeket gazdagokká, a sírókat nevetőkké, miért nem engedi érvényesülni a félrelökött szelídeket? És így lehetne végignézni az összes boldogmondásokon. Mert, hogy Isten nem ezt csinálja, az kézzelfoghatólag világos mindenki előtt. Vagy pedig nem mindenható az Isten, vagy nem akarja boldoggá tenni az embert. Így állítja fel a feszültséget az ember.

Ebben a tekintetben nemcsak a tapasztalat teszi nehezzé ennek az igazságnak elfogadását, maga a teológia, a szentírás tudománya is ellene mond ennek az állításnak. A teológia nagyon sokszor mondja azt, hogy Isten szeretete nem boldogító, hanem üdvözítő szeretet. Ez igaz. Mert ha a boldogság egy embernek életében – akár az én, akár a te életedben – összeütközésbe kerül

egymással, akkor Isten gondolkodás nélkül az üdvösség pártjára áll, s az üdvösségünkért feláldozza a boldogságunkat. Sőt, más üdvösségéért is hajlandó feláldozni boldogságunkat. Ez így igaz. Gondoljunk arra, hogy Isten Jézus Krisztus boldogságát is feláldozta a világ üdvösségéért. A misszió területén is ezt tapasztalhatjuk. Emberek vérükkel pecsételik meg az Úr iránt való hűségüket. Életük boldogságát, családi életük zavartalanságát, földi örömeiket feláldoztatja Isten a pogányok üdvösségéért. Ez is így igaz. És mindennek dacára, Jézus kijelentése szerint, igaz az, hogy Isten az embert boldogítani akarja. Nézd meg ebben a tekintetben Jézus Krisztust, Isten egyszülött Fiát, az egyetlen, aki színről-színre látta Istent, aki nem tanulta, hanem tapasztalatait mondta el róla és Ő is, mikor a boldogságról szól, nem állítja szembe a boldogságot az üdvösséggel. Minden boldogságmondás a boldogság szóval kezdődik és majdnem mindegyik az üdvösségre mutat a végén, a mennyországra, Isten országára. Mert Jézus Krisztus is úgy látja, hogy Istennél az ember boldogsága és üdvössége nincs feszültségben egymással.

A teremtés rendjében is a kettő együtt volt. Isten úgy teremtette a világot, hogy benne minden igen jó legyen, az embernek jó legyen itt élni. Isten boldognak teremtette az embert. A boldogságot és üdvösséget azonban az ember hozta feszültségbe. Isten boldognak akarja látni az embereket és az üdvösség sem más tulajdonképpen, mint boldogság. Boldogság a földön és boldogság ennek a földnek határain túl.

Isten nemcsak beszél róla, munkálja is ezt a boldogságot. Figyeld meg Jézus Krisztus földi életét. Nem tudta a boldogtalanságot tétlenül nézni, szíve megindult a boldogtalan embereken. Mikor a belpoklosok sivár életét látja egy-egy találkozás alkalmával, nem tud tétlenül maradni, szájalomra indul szíve. Az eredeti görög szöveg az egész emberi belső felháborodását, megindultságát fejezi ki. A betegeket gyógyítja, a sírók könnyeit letörli, a nyomorékokat éppé teszi, a gyászolókkal együtt sír, még a halottakat is feltámasztja. Csodálatosan igaz az, hogy Isten az ember boldogságát akarja, az én boldogságomat is.

De ha így igaz, akkor önkéntelenül felmerül a második kérdés. Ha Isten boldoggá akarja tenni az embert, akkor miért van olyan kevés boldog ember és miért olyan sok a boldogtalan ember? Folytathatnánk ezt a kérdést személyesen is. Ha Isten az ember boldogságát akarja - már pedig bizonyosan akarja -, miért van annyi boldogtalan napom, hetem, esztendőm, kétségbeesett pillanatom, miért nem úszik az én lelkem a boldogság gyönyörében?

Erre a nehéz kérdésre nagyon nehéz feleletet ad az Írás, mikor ezt mondja: Nem Isten az oka, hanem az ember, én magam! Isten boldogítani akarja az embert.

2. Az ember nem akarja a saját boldogságát!

Ez ellen a tétel ellen fellázad az emberi értelem: ez nem igaz! Én csak boldog akarok lenni! Hisz körülöttem mindenki üzi, hajtja, keresi tisztességes és tisztességtelen eszközökkel, sokszor mások letiprásával is, de keresi a boldogságot. Hát, hogy lehet azt mondani, hogy az ember nem akar boldog lenni! Nem is azt akarom én ezzel mondani, hogy az embernek ez az akarata valami tudatos, határozott, céltudatos akarat, de ha nem akarja, akkor is csinálja. Két olyan tünetre mutatok rá, mely világossá teszi, hogy az ember nem a boldogságát, hanem a boldogtalanságát munkálja.

Az egyik életjel az, hogy az ember nem tudja, mi az igazi boldogság. Ami gyönyörűséget kínál, azt boldogságnak tekinti. Mert kétféle boldogságot kínálnak neki láthatatlan hatalmak. Az egyiket a Sátán, a másikat a Szentlélek kínálja, és az ember összecseréli az igaz és hamis boldogságot. Mikor a gonosz lélek kínálja a boldogságot, az is boldogság, de annak fenekén keserű ürmöm van. A gonosz lélek csak a színpadnak kulisszáit mutatja meg, a díszletet, de hogy mögötte ott van az összetört emberi élet, a tönkrement boldogság, arról a Sátán soha nem beszél. Sokszor idéztük már azt, hogy mikor a Sátán az örömpoharát kínálja, akkor mindig csak az

útnak elejét mutatja, a végét sohasem, nem mondja meg, hogy ez út vége veszedelem. A tékozló fiúnak sem mondta meg, hogy útjának vége koldussors, disznóvályú, szégyenletes hazatérés lesz. Az ember mindig szívesebben hallgat a gonosz lélekre, mint a Szentlélekre, mert az az érzése, hogy a gonosz lélek jót akar nagyhangú ígéretéseivel, mikor káprázatos színekkel festi meg a gyönyörűségeket. A Szentlélek pedig olyan komor, szűkszavú, szűkmarkúan osztogatja az élet boldogságát, amit mi tartunk annak. A Sátán által kínált boldogság olyan kézzelfogható, a Szentlélek által kínáltak olyan légies dolgok, olyan elszellemiesedett, elködösített dolgok, melyekben nincsen benne az embernek egész egzisztenciája.

Így gondolja az ember, mert nem tud különbséget tenni a gonosz lélek és a Szentlélek által felkínált boldogság között, sőt – mikor különbséget tesz, a gonosz lélek pártjára áll. Világos tehát, hogy az ember nem munkálja saját boldogságát. Könnyen veszi üdvösségét, azért a Szentlélek által kínált boldogságot az ember mindig hajlandó áruba bocsátani és eladni. Éva is eladta üdvösségét egy harapás almáért, Ézsau eladta elsőszülöttségi jogát egy tál lencséért, mellyel egy estére elverhette éhségét. Így bocsátja áruba az ember potom áron örök boldogságával együtt az üdvösségét. A pillanatnyi öröméért feláldozza örök boldogságát. Pedig tudnia kellene, de nem tudja, vagy nem akarja tudni, hogy az egyik pillanatnyi, a másik örökkévaló öröm. Az egyik múltó, a másik elvehetetlen boldogság. Az ember - idézőjelben mondom – a boldogító Sátán mellé áll az üdvözítő Istennel szemben.

A másik tünet és életjelenség arra vonatkozólag, hogy az ember nem munkálja a saját boldogságát, hogy keressük, de nem akarjuk boldogságunkat az, hogy függetleníteni akarja magát Istentől. A maga önkormányzatának, autonómiájának érdekében Istentől is szeretné magát függetleníteni. Ez a boldog napokban megy legkönnyebben s ebben a gonosz lélek az embernek az általa táplált vágyálmában mindig meg is erősíti őt, mikor ez a kérdés elébe kerül. A jó napoknak megvannak a maguk külön nehéz kísértései. Nem olyan dolgok ezek, melyekről kevés ember tud. Mindnyájunknak az a tapasztalata, hogy a jó napok mindig messzebb visznek minket Istentől, mint a nehéz, nemszeretem napok. Pedig az volna természetes, hogy mikor Isten körülvesz bennünket gondviselő, boldogító szeretetével, megáld és megajándékozik, akkor szívünk megteljen iránta való ragaszkodással, szeretettel, hűséggel. És az ellenkezője történik. Minél simábban mennek dolgaink, minél megolajozottabban fut életünk szekere s kevesebb kudarc, megpróbáltatás ér bennünket, kevesebb ellenállással kell megküzdenünk e földi életben, annál messzebb kerülünk Istentől. Csak a bajba jutott ember tudja, milyen szüksége van neki Istenre, nem tud nélküle boldogulni, míg a jólétben élő ember úgy érzi, nincs szüksége Istenre, saját maga képességének erejével, a rendelkezésére álló eszközökkel is tud boldogulni földi életében. Az Úr Jézus Krisztus is szomorúan beszélt a gazdag emberekről, jólétben élő, jó napokat látókról és elmondotta milyen nehéz ezeknek bejutni Isten országába, nagyobb csoda az, mint a tű fokán a tevének átjutni. Ezzel kapcsolatban is azt szögezte le, hogy a gazdagság, a jólét a boldog napok bennünket helytelen irányba terelnek s ahelyett, hogy Istenhez vezetnének, Istentől elfordítanak, ahelyett, hogy a boldogság forrásához vinnének, a boldogtalanság keserű Mira vizéből itatnak meg végül bennünket.

Így kényszeríti az ember Istent arra, hogy a jó napokat szűkösen mérje s a nemszeretem napok legyenek többségben életünkben, a nehéz napok ostorával verjen vissza magához. A boldogság és üdvösség Isten teremtési rendjében nincsen feszültségben, csak az ember állította azt szembe egymással, mert mi úgy keressük a boldogságot, hogy Istennek és üdvösségnek hátat akarunk fordítani.

Ha így áll a helyzet, akkor a harmadik kérdés jön: Isten boldogítani akarásából és az embernek abból az akaratából, hogy nem akarja igazi boldogságát, születheti-e boldog ember és

3. Hogyan találkozik Isten és az ember akarata a boldogság kérdésében?

Melyik az az út, melyen a találkozás megtörténhetik? A hegyi-beszéd eleje beszél erről az útról, ahol a boldogságot kínáló Isten találkozik az emberrel. Messzire vezetne, ha minden boldogmondáson végig mennénk, azért az egész szakaszból csak a legelsőt vesszük, nem azért, mert legelső, de az egésznek alapvető kérdését tárgyalja. Tehát ez az út a lelki szegénység útja. Ember és az Isten akarata a lelki szegénység útján találkozik és így születik meg a boldog ember.

Mi a lelki szegénység? Nem szükséges magyaráznom, hogy nem a gyengeelméjű, értelmetlen, balgató ember a lelki szegény, hanem akik bármily kiválóak is, Isten előtt lelki szegényeknek érzik magukat. Sőt, az eredeti szövegben így olvasható: koldus szegények. Koldusoknak tudják és érzik magukat Isten előtt. Akik irgalomból, szánalomból, a kegyelem morzsáiból élnek csupán. Nincs semmijük. Nekem sem lehet semmim. Nem enyém a hitem, tőle kaptam. Nem enyém tehetségem, talentumaimat ő ajándékozta nekem. Nem enyém az időm, életem ideje az Ő kezében van. Nem enyém egészségem, Ő adja, Ő veszi el úgy, ahogy jónak, üdvösségesnek látja. Semmi sem az enyém. Nincs semmi érdemem sem. Nem dicsekedhetem megtéréssel sem, hogy világosan megláttam, hogy boldogtalanságba, kárhozatba vezetett volna az az út, melyen jártam. Nem érdemem a hitem sem, mellyel belekapaszkodom Krisztus keresztjébe, nem érdemem Isten iránti szeretetem sem, mellyel odatartok egyenesen Ő felé és benne élek s belőle élek. Semmi jócselekedetem sem érdem, csak haszontalan szolga vagyok és minden jócselekedetem csak a Szentlélek gyümölcse, melyet az én hozzájárulásom nélkül termel életem fáján. Még büntudatom sem, lelki szegénységem, mennyei honvágyam se érdemem, mert ezeket is úgy kaptam kegyelemből ajándékba. Mit jelent hát a lelki szegénység? Üres tenyeret, mikor úgy állok Isten elé: Itt van Uram az én két tenyerem, nincsen benne semmi!

Ezt azonban még könnyű megérteni. Üres, koldus tenyérbe hull az üdvösség ajándéka. Isten alamizsnaképpen behullatja az üdvösséget. De hol van a földi boldogság? Az üres tenyér, a koldus-sors meg a boldogság, hol találkozik egymással?

A zsoltáríró beszél valami csodálatos örömről, a szabadítás örömről. A megkegyelmezettségről. Az amnesztia a miénk! Mikor Isten elengedi a büntetést, mert megbocsátotta bűnünket, megnyitja életünk börtönének ajtaját és mi mehetünk a megszabadított emberek örömeivel. Ez hull bele a kegyelmet kapott ember életének üres tenyerébe, ez olyan öröm és boldogság, melyet tőlünk senki el nem vehet, csak magunk dobhatjuk el magunktól.

Mikor Luther meghalt, másnap reggel íróasztalán keresgéltek barátai. Még utolsó este is ott dolgozott íróasztala mellett. Szokása szerint apró cédulákra írta fel azokat a mondatokat és gondolatokat, melyek eszébe jutottak. Az utolsó mondat, melyet a nagy reformátor leírt, így hangzott: Bizony, koldusok vagyunk csupán! Ez az igaz!

Lagus Jónás a finn ébredési mozgalom egyik paraszt vezére mikor közeledni érezte halálát és úgy érezte, csak pár pillanat még míg eszméleténél lehet, magához kérette hozzátartozóit és nagy erőfeszítéssel kihúzta elszáradt, betegségben megsoványodott kezét a takaró alól és kitarta szerettei előtt s azt mondta: Nézzétek, ebben a két kezemben van mindenem! Minden, amit Isten elé vihetek. Ebben van hitem, megtérésem, hűségem, Krisztus érdemébe vetett egyedüli reménységem. Mi van benne? Semmi, semmim sincsen, de Megváltóm van, ott ül az Atya jobbán és vár engem, ez az én boldogságom!

A boldog élet és a boldog, üdvösséges halál titka: az üres, koldus tenyér.
Ámen.

Imádkozzunk:

Örökkévaló Isten, szerető mennyei szent Atyánk! Hálát adunk Neked azért, hogy Te boldogítani akard az embert, ha mi nem is vagyunk boldogok. A mi boldogtalanságunk nem változtat azon a tényen, hogy Te boldogítani akarsz minket s nekünk ezt nagyon meg kell köszönnünk. Köszönjük is neked Urunk és kérünk, bocsáss meg nekünk, hogy mi olyan sokszor ellene szegülünk ennek a boldogító, üdvözítő akaratodnak. Szégyelljük magunkat, hogy jobban hiszünk a gonosz léleknek, ígéretéseinek, mint a Szentléleknek. Kérünk, bocsáss meg nekünk, hogy mi olyan sokszor Téged okolunk azért, amiért egyedül magunkat okolhatnánk. Neked tettünk szemrehányást, Téged vontunk kérdőre mindazért, aminek mi voltunk az oka. Köszönjük Neked, Urunk, hogy kemény, nehéz utakon akarsz vezetni minket, és el akarsz venni tőlünk mindent, amiben földi boldogságunkat keressük. Még lelki életünket is, hogy ne maradjon üres tenyerünkben semmi más, mint koldus lelkünk szegényessége. Kérünk, Szentlelkeddel őrizd meg ezt a lelki szegénységet bennünk, mert erre könnyebb eljutni, mint abban megmaradni. Óh, Te tudod, hogy megtérésünkkel milyen könnyen eljutunk odáig, hogy semmink sincsen, kegyelemre szorult ember vagyok, a megtérésem után kegyes mázzal bekenet ó-emberem hogyan tud dicsekedni a Szentlélek gyümölcseivel. Kérünk, őrizd meg minket ebben a koldus szegénységben, a kegyelemre szorultság állapotában és a kegyelmet nyert emberek boldogságában, hogy bármi történjék a földön velünk, mindig lássuk, mindig tudjuk, hogy Te megkegyelmeztél, a börtön ajtót megnyitottad, s Veled vagyunk! Ez elfelejtethetlen boldogság és elveszthetetlen üdvösség!

Könyörgünk, áldd meg mindazokat, akik a boldogtalanság nehéz útját járják, hadd figyeljenek fel Reád. Könyörgünk, Urunk, a betegekért, hadd érezzék meg, hogy azért fektetted őket betegágyra, mert beszélni akarsz velük és elvenni kezükből mindent, ami még ott van és akadálya annak, hogy üres tenyerükbe beletehesd a Te drága ajándékaidat. Mert amíg tele van a tenyerük, nem tudsz semmi ajándékot beletenni.

Kérünk, áldd meg a gyászolókat, azt a családot, aki különösképpen kéri a gyülekezet közbenjáró imádságát ebből az alkalomból. Kérünk, mikor elvevő nagy hatalmad érzik s megszegényítő kezed alatt roskadoznak, hadd érezzék meg, hogy mindig azért veszel el valamit vagy valakit, mert magadat akard ajándékozni helyette és magad számára készíted a helyet szívünkben.

Kérünk, áldd meg irgalmaddal mindazokat, akik üdvösségük egyetlen biztos zálogához ragaszkodnak görcsösen és nem a földi javakhoz vagy emberi érdekeikhez. Tanítsd meg őket mindig járni a lelki koldus szegénység üdvösséges útján és élni abból, amit napról-napra, reggelről-reggelre megújuló hűséged drága alamizsnaként mindennap megadsz nekünk.

Ámen.